

Archives and Records Association (ARA) Conferentie: Accountability, Culture and Ethics Cardiff (UK, Wales) – 28-30 September

Met 250 deelnemers mocht de organisatie van de jaarlijkse conferentie van de archiefvereniging van Engeland en Noord-Ierland gewagen van een succesvolle editie. Het thema en het internationale deelnemersveld van de sprekers droegen hiertoe in de eerste plaats bij. In Engeland richt de Archives and Records Association zich zowel tot archivariissen als tot conservatoren van museale collecties, waardoor het congres een dubbel programma had. Kiezen tussen de lezingen was moeilijk maar ik woonde hoofdzakelijk toch de archiefsessies bij. Een beperkte greep uit de veelheid van lezingen volgt hieronder.

Liverpool spelers Steven Gerrard (links) en Jamie Carragher met de 'Freedom Roll of Association', ter herdenking van de slachtoffers van de ramp in het Hillsborough voetbalstadion van Sheffield (April 1989). Foto: Melanie Davies.

De eerste keynotespreker, **Dr. Sarah Tyacke**, voorzitter van de International Records Management Trust, sprak vanuit haar rol als verantwoordelijke voor archiefmateriaal van de Independent Hillsborough Panel (2010-2012) naar de Football Hillsborough Disaster in Sheffield (15 april 1989). Deze ravage in een voetbalstadion, te vergelijken met ons Heizeldrama, leidde tot de dood van 96 personen. De commissie was louter archivalisch en historisch van opzet, zonder enige juridische macht. Een multidisciplinaire werkgroep van alle mogelijke betrokken personen en instanties kreeg de opdracht om de werkelijke gang van zaken te achterhalen. Dé hoofdtaak bleek achteraf te rusten op de schouders van de archivariissen die als opdracht kregen alle mogelijke documenten op te sporen, bij zoveel mogelijk instellingen, organisaties en personen (inclusief getuigenissen van overlevenden en families), met het doel te komen tot transparantie en om verantwoording mogelijk te maken. Waar voorheen in de beeldvorming de schuld

bij woelige fans werd gelegd, bleek na dit onderzoek dat een foute beslissing bij het stadionpersoneel, samen met een falen van de noodhulp, tot de ramp heeft geleid. Deze conclusies, samen met het toegankelijk maken van alle documenten online (450.000 documenten doorgelopen, 33.5000 openbaar gemaakt op de website), hadden een enorme helende invloed op de families van de slachtoffers en de overlevenden¹. Dit digitaal archief van een ramp is voor Engeland een echt symbool geworden. Uit de positieve reacties blijkt de helende kracht van archieven, zowel voor de betrokken personen, slachtoffers, families, dienstverleners enz. als voor de verantwoordelijken, en bij uitbreiding ook voor de politieke wereld.

Met deze inleiding over de helende kracht van archieven was de toon gezet voor een reeks van sprekers die dieper op deze positieve kracht ingingen, vaak met zeer indringende casestudies. Enkele voorbeelden: de bloederige rassensegregatie in de Verenigde Staten, de strijd tussen katholieken en protestanten in Noord-Ierland, de slachtoffers van de Rode Khmer in Cambodja, de Kurden...

De tweede keynotespreker, **Dr. Jones Lukose Ongalo**, hoofd van Records and Archives bij het Internationaal Gerechtshof in Den Haag, legde de nadruk op het aspect "verantwoording afleggen" in een digitale archiefcultuur die mondiaal, haast in realtime, voortdurend bijgewerkt wordt. Het archief in de link tussen het onderzoeksveld en het gerechtshof waarbij live-getuigenissen van over de hele wereld mogelijk zijn. Dit betekent dat er bijzonder veel aandacht gaat naar het bepalen wie toegang heeft tot welk niveau van de documenten en naar de feitelijke getuigenbescherming (met stemvervorming, tijdsverloop tussen getuigenis en vrijgave ...). Veel van het werk dat archivariissen doen bij het Internationaal Gerechtshof gebeurt intuïtief en op basis van vertrouwen. De wereld waarin ze zich bewegen is zeer onvoorspelbaar en complex en ze zijn zich erg bewust van het feit dat welke technische oplossingen ze ook kiezen, deze nooit definitief of onfeilbaar zijn.

Verder enkele opmerkelijke lezingen die de toehoorder tot nadenken zetten. Een verslag van een wetenschappelijk onderzoek aan de Universiteit van Cardiff naar de waarde van het fysisch aanraken van

archief- en museummateriaal, en op welke wijze hieraan tegemoet kan gekomen worden². De gevolgen voor archieven van de 'bring your own device' (BYOD) politiek op het werk door de verregaande vermenging van privé en werk op één toestel en hoe het zit met de eigendomsrechten en veiligheid van werkdocumenten in deze omgeving³.

Leen Charles

> zie <http://www.archives.org.uk/ara-conference/the-ara-conference.html>

- 1 Hillsborough Independent Panel, Disclosed Material and Report <http://hillsborough.independent.gov.uk/catalogue/index/organisation/all/outofscope/all/perpage/20/page/1.html>
- 2 Jane Henderson and Kate Barber, The benefits of touch.
- 3 Melissa Suek, *Bring your own device (BYOD): implications for records managers and archivists.*